

A belső ellenőrzés szerepe a mezőgazdasági tevékenységben, a munkavédelmi képviselők ellenőrzési feladatai és módszertani ajánlás az ellenőrzésre való felkészülésre.

A mezőgazdaság munkavédelmi helyzete ▪

Az ágazat munkavédelmi helyzetét negatívan befolyásolja, hogy az építőipar mellett a mezőgazdaságban a legmagasabb a szakképzetlen munkavállalók száma. Sajátosság a nagyfokú fluktuáció, az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idegymunka, illetve alkalmi munka.

Az ágazatban az elmúlt évben összesen 716 munkáltató ellenőrzésére került sor, ebből 534 munkáltatónál (74,6%) volt tapasztalható valamilyen munkavédelmi szabálytalanság.

2016 évben 25 súlyos munkabaleset történt az ágazatban. A bekövetkezett 18 halálos munkabaleset (az összes halálos munkabaleset 22,5 %-a) meghaladja az építőiparban bekövetkezett halálos munkabalesetek számát is.

Több munkabaleset is történt állatok támadása miatt, a növénytermesztésben pedig egy esetben méhcsípés okozott halálos kimenetelű munkabalesetet.

A belső ellenőrzés szerepe a mezőgazdasági tevékenységben

Az ellenőrzések során tapasztalható nagyszámú szabálytalanság, valamint a mezőgazdaságban bekövetkezett munkabalesetek száma – beleértve a súlyos és halálos munkabaleseteket is – alátámasztják a munkavédelem belső ellenőrzésének fontosságát az ágazatban.

Ugyancsak a belső ellenőrzések mellett szól az, hogy a mezőgazdaságban rengeteg a veszélyhelyzet, sok a fokozott veszélyforrás, és a munkavédelemben sokszor előfordul a nem jogkövető magatartás.

A belső ellenőrzések megszervezését és megtartását nehezíti, hogy főleg a növénytermesztésben a szabadban történő munkavégzés a meghatározó tevékenység.

A munkáltató felelőssége a belső ellenőrzési rendszer megvalósításáért

A munkavédelem olyan eszköz a munkáltató kezében, amelynek feladata a munkavállaló életének, egészségének megóvása a munkavégzés során.

Azaz a munkavédelem foglalja össze azokat a feladatokat és tevékenységeket, amelyekkel a balesetek, egészségkárosodások megelőzhetők úgy, mint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos technika, technológia alkalmazása, a munkakörnyezet megfelelő kialakítása, az emberi egészségkárosodással és ártalmakkal szembeni védelem a biztosítása.

E sokrétű feladat megvalósulását a munkáltatónak folyamatosan ellenőriznie kell. Az ellenőrzéseknek számos formája és tartalmi eleme létezik a gyakorlatban.

- Forrás: NGM Munkafelügyeleti Főosztály tájékoztatója a nemzetgazdaság 2016.évi munkavédelmi helyzetéről.

A munkáltatói ellenőrzések gyakorlatban alkalmazott formái a következők:

A munkavégzés folyamatába épített ellenőrzés

Ennél az ellenőrzési formánál a munkáltató olyan belső irányítási rendszert vezet be és alkalmaz (ilyen például a MEBIR, a Munkahelyi Egészségvédelem és Biztonság Irányítási Rendszere), amely biztosítja, hogy a vezetési valamennyi szintjén tevékenykedő, az irányításért és a termék megvalósulásáért felelős vezető napi munkafeladata során kellő mértékben és mélységben ellenőrizze a munkahelyi egészség és biztonság megvalósulásának az irányítása alá tartozó területre vonatkozó szabályait.

Nem elegendő tehát a feladatok meghatározása valamilyen belső szabályozásban, hanem a munkáltató rendszeresen - összefüggésben a gazdasági feladatok megvalósulásával, attól lehetőleg el nem választva - a gazdasági eredmények mellett folyamatosan figyelemmel kíséri és értékeli a munkabiztonsági és a munkaegészségügyi helyzetet. Az ellenőrzések alapján, ha indokolt beavatkozik a folyamatokba és megelőző, helyesbítő intézkedéseket foganatosít a balesetek és egészségkárosodások hatékony megelőzésére.

Folyamatos munkahelyi ellenőrzés

Ennél az ellenőrzési formánál a munkáltató a gazdasági feladatának megvalósítása közben szükséges ellenőrzéseket nem választja el egymástól, azokat egymásra épülve végzi. Így állandóan kellő információkkal rendelkezik arról, hogy egy-egy munkaterületen milyenek a gazdasági teljesítmények, hogyan alakul a termék minősége és ezzel együtt a munkahelyi biztonság és az egészség helyzete.

Időszakos munkahelyi ellenőrzés

Ennél az ellenőrzési formánál a munkáltató meghatározza, hogy adott időközönként (pl. havonta) az érintett felelős vezetőkkel együtt valamennyi munkahelyen kimondottan munkabiztonsági és munkaegészségügyi célú ellenőrzést végez. Ennek keretében tekintik át a követelmények megvalósulását.

A korábbi munkavédelmi jogszabályok ezt az eljárást munkavédelmi szemlének nevezték.

A bejárást követően jegyzőkönyvben vagy egyéb, a cégnél kialakult formában rögzítik a megállapításokat, meghatározzák a megelőzés érdekében teendő feladatokat, ezek megvalósításáért felelős személyeket, valamint a végrehajtás határidejét.

Időszakos biztonsági felülvizsgálat

Az időszakos biztonsági felülvizsgálat célja, hogy segítségével és alkalmazásával a munkáltató megelőzze a meghibásodásokból keletkező kockázatok kialakulását.

Az Mvt. követelményei szerint azokat a munkaeszközöket és technológiákat, amelyek veszélyesnek minősítettek, illetve amelyekre jogszabályok felülvizsgálati kötelezettséget

írnak elő, meghatározott gyakorisággal és megfelelő képzettségű szakember bevonásával időszakos biztonsági felülvizsgálatnak kell alávetni.

A munkavállalók munkavégzési alkalmasságának rendszeres, illetve szűrőpróba szerinti ellenőrzése

Ahhoz, hogy a munkát biztonságosan el lehessen végezni, nemcsak megfelelő biztonságú munkaeszközöket kell biztosítani, nemcsak a munkakörülményeket kell megfelelően kialakítani, hanem magának a munkát végző személynek is alkalmasnak kell lennie a feladat ellátására.

A munkavállaló csak akkor végezhet munkát, ha kipihent, gyógyszer, ital, illetve kábítószer hatása alatt nem áll, és a munkakör ellátásához meghatározott munkaköri egészségi alkalmassággal rendelkezik. Ennek ellenőrzési módját a munkáltatónak szabályoznia kell.

Soron kívüli ellenőrzés, illetve vizsgálat

Az Mvt. követelményei szerint ezt az ellenőrzést abban az esetben kell végezni, ha a munkahely, az egyéni védőeszköz, a munkaeszköz, a technológia a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállalók egészségét és biztonságát vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be. Ilyenkor a munkáltató feladata a soron kívüli vizsgálat elvégzésének elrendelése és a munkabiztonsági, szükség esetén a munkaegészségügyi szaktevékenység ellátására jogosult személy bevonásával az ok-okozati összefüggések meghatározása és intézkedés a megszüntetésre.

A munkavédelmi képviselők ellenőrzési feladatai és módszertani ajánlás az ellenőrzésre való felkészülésre

Az ellenőrzés a munkavédelmi képviselő egyik legfontosabb joga, mert vizsgálni, ellenőrizni tudja a munkahelyen folyó tevékenységeket, a munkaeszközök használatát, a veszélyes anyagok és keverékek használatát, a munkavégzés körülményeit, az egyéni védőeszköz juttatást és használatát, a kollektív védelem állapotát, stb.

Az ellenőrzés megtervezésekor a munkavédelmi képviselőnek el kell döntenie az ellenőrzés előtt, hogy hogyan, kivel ellenőriz, egyedül, munkavédelmi szakemberrel, foglalkozás - egészségügyi orvossal, munkahelyi vezetővel, szakszervezettel, üzemi tanáccsal, stb.

A legjobb módszer a munkavédelmi, foglalkozás – egészségügyi szakemberrel együtt ellenőrizni (szakmai hozzáértés, tanulási lehetőség, munkamegosztás, segítségadás.)

Ha nem akadály, legyen ott a munkahely vezetője is. (azonnali válaszadás, intézkedés, saját tapasztalás, stb.)

Meg kell határozni az ellenőrzés tárgyát is. Kiemelten vizsgálandók, a munkaeszközök, gépek berendezések, azok védőberendezései, védőburkolatai, a munkaeszközök kezelhetősége, munkahelyi mozgástér, az egyéni védőeszközök megléte és használata, a kockázatértékelés megléte, az intézkedési terv végrehajtása, az, hogy vannak-e új kockázatok, a veszélyes anyagok, keverékek tárolása, használata, a biztonsági adatlapok megléte és ismerete és az előző képviselői ellenőrzés megállapításainak végrehajtása.

Célszerű éves tervet is összeállítani az ellenőrzésekre. Szintén célszerű esetenként célzott vizsgálatokat tartani. (Pl. munkavédelmi üzembe helyezések, időszakos biztonsági

felülvizsgálatok megléte. Ismerik-e a munkavállalók a végzett munkájuk során őket fenyegető ártalmakat, veszélyeket, stb.)

Fel is kell készülni az ellenőrzésre. Mit kell átnézni?

Az előző ellenőrzések tapasztalatait (munkavédelmi felügyelői, vezetői, munkavédelmi és foglalkozás - egészségügyi , vezetői ellenőrzéseket is).

Az ellenőrizendő terület munkavédelmi dokumentációit, kockázatértékelések, munkavédelmi üzembe helyezések, időszakos felülvizsgálatok megléte, munkaeszközök dokumentációi, stb.

Ha teheti, a munkavédelmi képviselő előre jelentse a munkahely vezetőjének az ellenőrzés időpontját, a témáját és okait.

Ha ez az előzetes bejelentés megghiúsítaná a tényleges feltáró munkát, akkor ezt ne tegye.

A képviselő viselje az adott területre előírt egyéni védőeszközöket, tartsa be az oda vonatkozó munkavédelmi szabályokat, előírásokat.

Az ellenőrzésről készüljön jegyzőkönyv, fényképfelvétel/vázlatrajz, ha tudja, állapítsa meg a felelősöket is. De ne Ő írjon elő felelősi kötelezettséget és határidőt.

Tájékoztatni kell a tapasztalatokról az érintett munkavállalókat is, és vissza is kell ellenőrizni az megtett intézkedéseket.